

Karin den Heijer: 'Wie toetst eigenlijk de toetsers?'

De rammelende rekentoets

Karin den Heijer is wiskundedocent aan het openbare Erasmiaans Gymnasium in Rotterdam. Ze maakt zich druk over de rekentoets, die dit schooljaar onderdeel wordt van het eindexamen. In de (sociale) media uit ze haar ongenoegen. 'Waarom vraagt niemand zich af of het misschien gewoon een heel slechte toets is?' School! sprak met haar.

Den Heijer heeft vooral problemen met de toets, niet met de aandacht voor rekenen. 'Die aandacht is hard nodig, want te veel leerlingen kunnen niet goed rekenen als ze in de eerste klas starten'. Op haar school staat rekenen inmiddels in de onderbouw op het programma. Maar

de rekentoets stelt de school voor een onmogelijke taak, vindt ze. 'Deze rekentoets toetst helemaal niet de rekenvaardigheid. Het is in de eerste plaats een leesen concentratietoets en een IQ-test. Echt: deze toets is niet-valide, hij toetst niet wat hij zou moeten toetsen. Dit werd overigens vorig jaar ook al geconstateerd in

het gezaghebbende tijdschrift Examens. Op een dergelijke niet-valide toets kún je leerlingen eenvoudigweg niet voorbereiden. Al oefen je een miljoen sommen, het is een heilloze weg.'

Gebrek aan transparantie

Karin den Heijer wil meer transparantie over de totstandkoming van de rekentoets. 'Mijn vraag is: wie toetst de toetsers? Ik vind het heel waardevol dat er in onze maatschappij een transparant systeem is en dat we met elkaar kunnen debatteren over wat er in ons onderwijs geleerd moet worden. Maar die openbare discussie kan bij rekenen blijkbaar niet plaatsvinden.'

Bij het besluit om een rekentoets in te voeren, speelden er volgens haar twee dingen. Om te beginnen de landelijke doelstelling dat kinderen op een bepaald niveau functioneel moeten kunnen rekenen (referentieniveaus 1F, 2F en 3F). 'Een prima doelstelling, maar als je de functionele rekenvaardigheid van leerlingen wilt toetsen, laat je hen toch

Politieke commotie over de rekentoets

De invoering van een centrale rekentoets als onderdeel van het eindexamen voor alle leerlingen heeft ook in de Tweede Kamer al tot enige commotie geleid. De PvdA is bang dat door hierdoor het aantal voortijdig schoolverlaters zal toenemen. Dat komt omdat scholieren vanaf het schooljaar 2015-2016 geen diploma krijgen als ze de rekentoets niet halen. De VO-raad heeft al gevraagd om een fundamenteel onderzoek naar de haalbaarheid daarvan, en dat verzoek wordt gesteund door PvdA, SP, CDA en D66. Intussen blijft staatssecretaris Dekker erbij dat de rekentoets met ingang van het schooljaar 2015-2016 wordt opgenomen in de slaag- en zakregeling.

Dit schooljaar krijgen leerlingen voor het eerst te maken met de rekentoets, al telt hij nu nog niet mee voor het eindexamen. Alle leerlingen moeten hem maken, dus ook leerlingen die geen wiskunde in hun pakket hebben. Het niveau is voor vmbo is referentieniveau 2F, voor havo/vwo 3F. De toets is opgesteld door het Cito.

geen rekenmachine gebruiken!' Daarnaast speelt het punt van de gebrekkige aansluiting op het vervolgonderwijs. 'Er zijn steeds meer universiteiten en hogescholen die een toelatingstoets afnemen om te kijken of toekomstige studenten voldoende rekenvaardig zijn. Daarbij mag geen rekenmachine gebruikt worden en die toetsen lijken totaal niet op de rekentoets. Hoe kan dat? Blijkbaar heeft het vervolgonderwijs andere opvattingen over wat 'rekenvaardigheid' is.'

Vorbereiden onmogelijk

Op de school van Karin den Heijer haalde vorig schooljaar twintig procent van de leerlingen een onvoldoende voor de rekentoets. Gezien de populatie van het Erasmiaans Gymnasium een opmerkelijk slechte score. Op havo- en vbo-scholen lag het percentage onvoldoendes nog vele malen hoger, gemiddeld op zo'n zeventig procent. 'Daar is de paniek echt heel groot, directie en docenten zitten met de handen in het haar. Zij vragen zich af hoe ze leerlingen hier in hemelsnaam op kunnen voorbereiden. Het aanbieden van rekenlessen helpt in ieder geval niet, zo stelde de ook VO-raad in een recent onderzoek.'

Giftig medicijn

Den Heijer vindt het onbegrijpelijk dat het ministerie de oorzaak van de verontrustend slechte rekenscores niet bij de toets zelf zoekt. Staatssecretaris Sander Dekker doet het volgens haar voorkomen alsof scholen door het schrik-effect nu pas echt hun best gaan doen voor het rekenonderwijs. Een belediging, vindt Den Heijer. 'Alsof leraren en leerlingen niet hun best doen. Iedereen doet zijn best. Maar op een niet-valide toets kun je leerlingen onmogelijk voorbereiden!'

Het ministerie biedt op dit moment scholen externe adviseurs aan, die graag een helpende hand willen bieden. 'Kennelijk heeft het ministerie geen vertrouwen in de kwaliteit van de leraren op het middelbaar onderwijs. Die 'consultants' zijn dezelfde mensen die eerst het rekenonderwijs op de basisschool hebben verwoest. Zij komen nu in het voortgezet onderwijs hetzelfde medicijn aanbieden.

'We moesten lappen tekst lezen'

Leerlingen van het Erasmiaans Gymnasium over de rekentoets die zij vorig jaar maakten.

Martijn: 'Veel vragen van de rekentoets hadden niets met rekenen te maken. Ook mochten we bij de meeste vragen de rekenmachine gebruiken. Nou, dan wordt in ieder geval niet je rekenvaardigheid getoetst.'

Coosje: 'De rekentoets is eigenlijk een begrijpend-lezentoets. We moesten hele lappen tekst lezen, terwijl we voor de uiteindelijke som soms maar twee gegevens nodig hadden. En er waren zoveel van die vragen dat veel klasgenoten op het eind in tijdnood kwamen.'

Ken: 'Bij sommige vragen ontbraken bepaalde gegevens, bij andere vragen werden heel slechte aanwijzingen gegeven. Dan stond er dus bijvoorbeeld niet bij op hoeveel decimalen je moest

afronden. Dat gaf verwarring.'

David: 'Je maakt de toets digitaal en kan tussentijds niet teruggaan. Ik had een typefout gemaakt en kon dat dus niet meer corrigeren. Omdat je de toets na afloop niet kunt inzien, krijg je niet de kans om te leren van je fouten. Sowiesso vind ik het echt belachelijk dat je straks op deze toets kunt zakken.'

Sophia: 'Heel apart dat er pas aan het eind van de middelbare school wordt getoetst of leerlingen kunnen rekenen. Neem gewoon in de onderbouw een rekentoets af. Kinderen die supergoed zijn, hoeft je verder geen rekenonderwijs te geven, en kinderen die slecht zijn in rekenen ga je extra helpen.'

'Een belediging! Alsof leraren en leerlingen niet hun best doen'

Dat vind ik heel erg!', aldus Den Heijer, die er geen vertrouwen in heeft. 'Zij vertellen dat ik vooral met mijn leerlingen moet gaan 'praten' over het rekenen, dat ik het samenwerkend leren moet bevorderen en dat alle docenten rekenen moeten gaan uitleggen, bijvoorbeeld tijdens de Nederlandse les. Nou, dat gaat me

een bende worden. Wie kan er nou beter rekenen aanleren dan een wiskundedoцент? Laten we gewoon rekenonderwijs geven waar leerlingen iets aan hebben, en laten we de rekentoets in deze vorm zo snel mogelijk afschaffen. Ik vind het echt geldverspilling!' < Volg Karin den Heijer ook op Twitter: @KdenHeijer